

**„Édes anyanyelv”
nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun vármegye**

Vármegyei döntő
Írásbeli forduló
I. kategória 5-6. osztály

tanuló neve

tanuló iskolája

felkészítő tanár neve

Feladatlap pontszáma: _____

Feladatlapot összeállította:

Kapás Zoltánné szaktanácsadó

Bertáné Takács Erika szaktanácsadó

Verseny szakmai összefogója, irányítója:

Kulcsár Marianna szaktanácsadó

1. SZÓKERESŐ

Hány értelmes szót találsz a következő szavakban? A betűk sorrendjét nem változtathatod!

NÉVELŐ: _____

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: _____

_____/22 pont

2. VEGYÉL EL EGY BETŰT

Az alábbi szavakból vegyél el egy betűt, s egy új szót fogsz kapni.

ÜGYELET – _____

ASZFALT – _____

SZEKRÉNY – _____

TERHEL – _____

MEGAFON – _____

_____/5 pont

3. JUTALOMJÁTÉK

Írd le az alábbi szavak ellentétét, majd olvasd össze azok kezdőbetűit! Ha jól dolgoztál, jutalmad lesz egy újabb szó.

a) PISZKOS - _____

b) DAGÁLY - _____

c) SÖTÉT – _____

d) ÉBRENLÉT - _____

e) ÉDES – _____

f) CSEND – _____

MEGFEJTÉS: _____

_____/7 pont

4. MONDD HASSAL!

Mondd az alábbi kifejezéseket olyan szólásokkal, amelyekben a has szó szerepel!

Találomra mond valamit. – _____

Az evés, az ivás a mindene. – _____

Késő reggelig alszik. – _____

Valakit túlzottan csodál. - _____

Nagyon jót nevet, remekül mulat valamin. – _____

_____/5 pont

5. CSALÁDEGYESÍTÉS

Írd be a felsorolt állatneveket úgy a táblázatba, hogy a családtagok együtt legyenek!

bak, bak, bárány, bika, borjú, csikó, csődör, gida, gödölye, kan, kanca, koca, kos, malac, suta, tehén

	PAPA	MAMA	GYEREK
LÓ			
ŐZ			
SZARVAS			
DISZNÓ			
KECSKE		NŐSTÉNY	
JUH		NŐSTÉNY	

_____/16 pont

6. CSAK AZ ELEJE ÉS A VÉGESZÁMÍT?

Sok szó kezdődik **d**-vel és végződik **l**-el. Nézzünk ezek közül néhányat! Melyik szóra gondoltam? pl. ének - **dal**

Halkan énekel - _____

Az autós veszélyre figyelmeztet - _____

Babusgat, ringat – _____

Megőről – _____

Győzelem - _____

_____/5 pont

7. VÁC RÓL MÓRRA

Hogyan jutunk el Vácra Móra, hogy csak egy-egy betűt változtatunk, és nem használunk kéjtgyű betűket, de mindvégig értelmes magyar szavakat írunk le?

VÁC – VÁR – MÁR – MÓR

1. Hogyan lesz a vízből jég?

VÍZ – _____ – JÉG

2. Hogyan jutunk el a kéztől a lábig?

KÉZ – _____ – LÁB

3. Hogyan válik a bor vízzé?

BOR – _____ – VÍZ

_____/8 pont

8. TÁJNYELVI SZAVAK

Mit jelentenek a következő tájnyelvi szavak? Karikázzátok be a megfelelő számot!

bolondján van

1. vicces kedvében van	2. rossz a hangulata	3. buta

ízvíz eszű

1. buta	2. vizes	3. ízes

préshurka

1. véreshurka	2. disznósajt	3. kolbász

maradatlan

1. izgő-mozgó	2. mennie kell	3. maradék

_____/4 pont

9. NYAKATEKERT KÖZMONDÁSOK

A te feladatod kitalálni, melyik közmondásra gondoltunk, amikor körülírást alkalmazva, ilyen nyakatekerten fogalmaztunk:

a) A repülő állatot a testét fedő „ruházatáról”, a fejlettebb lényt társáról ismerni meg.

b) Távolabbra jutsz, ha csökkentett sebességgel haladsz.

c) A hamisan szólót gyorsabban utoléri, mint a beteg lábú háziállatot.

d) A füles edény, amelyben vizet hordanak, előbb-utóbb megsemmisül.

e) Kettőnél több lábú háziállat, amely járás közben időnként elveszíti egyensúlyát.

_____/5 pont

10. TÍZBŐL HÁROM

A felsorolt 10 szó mindegyikének egyszeri felhasználásával állíts össze 3 értelmes szót!

AD, ALOM, ÁS, FON, HIM, KÖR, LŐ, OLT, SOK, TELE

_____/3 pont

„Édes anyanyelv” nyelvműveltségi verseny felső tagozatos tanulók részére
Bács-Kiskun vármegye
Vármegyei döntő
I. kategória 5-6. osztály
Javítókulcs

1. SZÓKERESŐ

NÉVELŐ: év, név, velő, el, elő, éve, évelő, ő, lő

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: hód, mező, vásár, hely, vásárhely, sár, ár, ez, hó, mez, ő, ás, el

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **22 pont**

2. VEGYÉL EL EGY BETŰT

ÜGYELET – ügylet

ASZFALT – aszalt

SZEKRÉNY – szerény

TERHEL – terel

MEGAFON – megfon

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **5 pont**

3. JUTALOMJÁTÉK

a) PISZKOS - **tiszta**

b) DAGÁLY - **apály**

c) SÖTÉT – **világos**

d) ÉBRENLÉT - **alvás**

e) ÉDES – **savanyú/sós**

f) CSEND – **zaj**

MEGFEJTÉS: **tavasz**

Minden helyes megoldás 1 pont. Megfejtés szintén 1 pont Összesen: **7 pont**

4. MONDD HASSAL!

Találomra mond valamit. – **hasára üt, hasból beszél**

Az evés, az ivás a mindene. – **csak a hasának él, a hasa az istene, haspók**

Késő reggelig alszik. – **hasára süt a nap**

Valakit túlzottan csodál. – **hasra esik előtte**

Nagyon jót nevet, remekül mulat valamin. – **a hasát fogja a nevetéstől**

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **5 pont**

5. CSALÁDEGYESÍTÉS

Írd be a felsorolt állatneveket úgy a táblázatba, hogy a családtagok együtt legyenek!

bak, bak, bárány, bika, borjú, csikó, csődör, gida, gödölye, kan, kanca, koca, kos, malac, suta, tehén

	PAPA	MAMA	GYEREK
LÓ	csődör	kanca	csikó
ŐZ	bak	suta	gida
SZARVAS	bika	tehén	borjú
DISZNÓ	kan	koca	malac
KECSKE	bak	NŐSTÉNY	gödölye
JUH	kos	NŐSTÉNY	bárány

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **16 pont**

6. CSAK AZ ELEJE ÉS A VÉGESZÁMÍT?

Halkan énekel - **dúdol**

Az autós veszélyre figyelmeztet - **dudál**

Babusgat, ringat – **dajkál**

Megőről – **darál**

Győzelem - **diadal**

Minden helyes megoldás 1 pont. Összesen: **5 pont**

7. VÁCRÓL MÓRRA

1. Hogyan lesz a vízből jég?

VÍZ – **VÍG** – **VÉG** – JÉG

2. Hogyan jutunk el a kéztől a lábig?

KÉZ – **RÉZ** – **RÁZ** – **LÁZ** – LÁB

3. Hogyan válik a bor vízzé?

BOR– **BÁR** – **VÁR** – **VÁZ** – VÍZ

Minden jól beírt elem 1 pont. Összesen: **8 pont**

8. TÁJNYELVI SZAVAK

bolondján van

1. vicces kedvében van **2. rossz a hangulata** 3. buta

ízvíz eszű

1. buta 2. vizes 3. ízes

préshurka

1. véreshurka **2. disznósajt** 3. kolbász

maradatlan

1. izgó-mozgó 2. mennie kell 3. maradék

A helyesen bekarikázott szám 1 pont. Összesen: **4 pont**

9. NYAKATEKERT KÖZMONDÁSOK

a) **Madarat tolláról, embert barátjáról**

Madarat tolláról, embert barátjáról lehet megismerni

madarat tolláról, embert társáról változat is helyes

b) **Lassan járj, tovább érsz!**

c) **A hazug embert hamarabb utoléri, mint a sánta kutyát.**

d) **Addig jár a korsó a kútra, amíg el nem törik.**

e) **A lónak négy lába van, mégis megbotlik.**

Minden helyes válasz 1 pont. Összesen: **5 pont**

10. TÍZBŐL HÁROM

sokadalom, körtelefon, himlőoltás

Helyes megoldásonként 1 pont. Összesen: **3 pont**

Összesen: 80 pont